

FIȘA DISCIPLINEI

Dreptul canonic: vehiculum caritatis

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Teologie Greco-Catolică
1.3 Departamentul	Școala Doctorală de Teologie și Științe Religioase
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclul de studii	Doctorat
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Doctorat în Teologie

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	KDR0004 Dreptul canonic: vehiculum caritatis						
2.2 Titularul activităților de curs	Conf. univ. pr. dr. habill. BLEIZIFFER William						
2.3 Titularul activităților de seminar	Conf. univ. pr. dr. habill. BLEIZIFFER William						
2.4 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	I	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DOp.

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	36	Din care: 3.5 curs	24	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					48
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					32
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					25
Tutoriat					3
Examinări					4
Alte activități:					27
3.7 Total ore studiu individual	139				
3.8 Total ore pe semestru	175				
3.9 Numărul de credite	7				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Existența unei diplome de licență / master
4.2 de competențe	Bune cunoștințe de drept canonic

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> • Prelegeri și exemplificări conforme temelor propuse; • Posibilitatea cursanților de a interveni și de a clarifica aspecte de interes pentru cursant; • curs interactiv.
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> • Temele de seminar sunt propuse atât de către student, cât și de către cadrul didactic, alegerea finală fiind rezultatul consultării și al acordului comun acord între student și cadrul didactic; • Se stabilește planul de lucru și dimensiunea dezvoltării acestuia;

	<ul style="list-style-type: none"> • Discutarea bibliografiei orientative necesară pentru elaborarea lucrării și stabilirea unor noi direcții bibliografice de studiu; • Lucrarea scrisă se prezintă spre verificare, analiză, corectare, susținere și notare.
--	--

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • Cursul vizează dobândirea unor cunoștințe fundamentale și specifice referitoare la istoria, conținutul și interpretarea dreptului canonic al Bisericii Catolice și posibilitatea de a aplica situațiile și interpretările canonice la nivelul teologiei actuale, atât în cadrul Bisericii Catolice cât și la nivelul propriei Bisericii <i>sui iuris</i>.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Capacitatea de corelare a cunoștințelor juridice asimilate pe parcursul cursului; • Îmbinarea armoniasă a metodelor de interpretare a dreptului la realitățile concrete.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cunoașterea codului de drept canonic al Bisericilor catolice răsăritene
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Familiarizarea cu problematica specifică a parohiei ca unitate de cult și persoană juridică integrată în societatea contemporană. • Cunoașterea competențelor personalului de cult, a organizării la diferite nivele a instituției, organizarea internă și corelarea activității parohiei cu structurile la nivel superior: protopopiat, vicariat, episcopie și cu persoanele care reprezintă aceste structuri superioare. • Formarea preotului pentru împlinirea atribuțiilor sacerdotale și pentru a da răspunsul la provocările lumii de azi.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
CURS 1. Fundamentul ultim la dreptului canonic: <i>salus animarum</i>	Prezentarea, explicația, dialogul, problematizarea, exercițiul	1 ore
CURS 2. CCEO: procesul și etapele codificării. Sacri canones	Prezentarea, explicația, dialogul, problematizarea, exercițiul	2 ore
CURS 3 Limite de aplicabilitate ale CCEO; relaționarea la dimensiunea pastorală	Prezentarea, explicația, dialogul, problematizarea, exercițiul	2 ore
CURS 4. Ierarhia în disciplina canonică: autoritatea supremă în Biserică	Prezentarea, explicația, dialogul, problematizarea, exercițiul	2 ore
CURS 5. Biserica <i>sui iuris</i> : concept, tipologii	Prezentarea, explicația, dialogul, problematizarea, exercițiul	2 ore
CURS 6. Biserica <i>sui iuris</i> : particularități ale Bisericilor patriarhale	Prezentarea, explicația, dialogul, problematizarea, exercițiul	2 ore
CURS 7. Structuri canonice ale Bisericii Patriarhale	Prezentarea, explicația, dialogul, problematizarea, exercițiul	2 ore
CURS 8. Specificitatea și originalitatea dreptului particular	Prezentarea, explicația, dialogul, problematizarea, exercițiul	2 ore

CURS 9. Diversitate disciplinară: relația dintre Dreptul comun / dreptul particular:	Prezentarea, explicația, dialogul, problematizarea, exercițiul	2 ore
CURS 10. Interrelaționare codicială: CIC – CCEO - PB	Prezentarea, explicația, dialogul, problematizarea, exercițiul	2 ore
CURS 11. Aspecte juridice în practica sacramentală - dimensiunea ecumenică.	Prezentarea, explicația, dialogul, problematizarea, exercițiul	2 ore
CURS 12. Finalitatea pastorală a tribunalelor ecleziastice	Prezentarea, explicația, dialogul, problematizarea, exercițiul	2 ore

Bibliografie

1. AAS 82 [1990], 1061-1353; EV 12/695-887; PONTIFICIUM CONSILIUM DE LEGUM TEXTIBUS INTERPRETANDIS, *Codex Canonum Ecclesiarum Orientalium, Auctoritate Ioannis Pauli PP. II promulgatus, Fontium annotatione auctus*, Libreria editrice Vaticana, 1995.
2. *Codul Canoanelor Bisericii Orientale*, ediție pro manuscripto, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2002.
3. Bleiziffer W., *Ius Particulare in Codice Canonum Ecclesiarum Orientalium. Dreptul particular al Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică. Actualitate și perspective*, Presa Universitară Clujeană, Cluj Napoca, 2016, (indeosebi 41-108).
4. Bleiziffer W., *Termenul ecleziastic de Biserică "sui iuris"*, Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia Catholica, an XLVI, nr. 2, Cluj Napoca, 2001, pp. 63-72.
5. Bleiziffer W., *Izvoarele de drept canonic oriental din primul mileniu*, Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia Catholica, XLIX nr. 2, Cluj Napoca, 2004. pp. 17-34.
6. Bleiziffer W., *Alcune considerazioni riguardanti il diritto canonico particolare stabilito o da stabilire dai sinodi delle Chiese "sui iuris" o con l'intervento della Santa Sede*. Studia Universitatis Babeș-Bolyai, an XLVII, nr. 3, Oradea, 2002, pp. 5-54.
7. Bleiziffer A. William, „Administrarea sacramentelor în *Codul Canoanelor Bisericii Orientale*: o posibilă dimensiune ecumenică” în Mauro Orsatti și Călin-Daniel Paulea (coord.) *Luther și Scrisoarea către Romani. De la conflict la comuniune*, Presa Universitară Clujeană 2017, 215-246.
8. BLEIZIFFER W., „Il culto divino e la disciplina dei sacramenti nei Sinodi eparchiali della Chiesa Greco-cattolica romana”, în în CONGREGAZIONE PER LE CHIESE ORIENTALI, *Ius Ecclesiarum - Vehiculum Charitatis, atti del simposio internazionale per il decennale dell'entrata in vigore del Codex canonum Ecclesiarum Orientalium*, Libreria Editrice Vaticana 2004, 659-678.
9. Bleiziffer A. William, *Administratio sacra potestas ecclesiae - Congregatia pentru Doctrina credinței*, *Cultura Crestina*, Anul IX, nr. 1-2, Blaj 2006, p. 270-309.
10. Bleiziffer A. William, *Il Concilio Vaticano II e la sua ecclesiologia sulle chiese orientali cattoliche*, in Iulian Boldea, Cornel Sigmirean (Editors), *Debating Globalization. Identity, Nation and Dialogue Section: History, Political Sciences, International Relations*, Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2017, pp. 32-45,
11. Bleiziffer W., *Înscrierea într-o Biserică Sui iuris*, în *Intellectus fidei sau itinerariul teologic al credinței*, Napoca Star, Editor: Alin Tat, 2014, p. 7-29.
12. Bleiziffer William, „*Medicina salutis ca principiu de aplicare a dreptului penal. Reflexii asupra can. 1401 CCEO*”, în *Milostivire si pedeapsa in dreptul penal*, Studii Franciscane XIV, Serafica, 2014, p. 278-291.
13. Dicastero per le Chiese Orientali, *Oriente cattolico voll. I-III*, Valore Italiano Editore, 2017⁵.
14. Georges H. Ruyssen, SJ (a cura di), *Atti del Simposio di Roma, 23-25 Aprile 2014. Pontificio Istituto Orientale, Pontificia Università San Tommaso d'Aquino "Angelicum"*, Collana Kanonika n. 22 | Orientalia Christiana & Valore Italiano Editore, 2016.
15. Pinto P. V., (a cura di), *Commento al Codice dei canoni delle Chiese Orientali*, Studium Romanae Rotae, Corpus Iuris Canonici II, Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano, 2001.
16. Răzvan Perșa, *Canoanele Bisericii Ortodoxe*, Vol. I-III, Ed. Basilica, 2022.
17. Ronald Robertson, *Bisericile Creștine Răsăritene - o scurtă prezentare*, Ed. Sapientia , Iași, 2004.
18. Salachas D., *Istituzioni di diritto canonico delle Chiese orientali*, EDB, 1993.
19. PERI V., *Orientalia Varietas: Roma e el Chiese d'Oriente: storia e diritto canonico*, Kanonika 4, Roma 1994.
20. METZ R., „Les deux codes: le Code de droit canonique de 1983 et le Code des canons des Églises orientales: concordances et discordances », în *L'Année canonique* 39, 1997, Paris, 75-94.
21. NEDUNGATT G. (ed.), *A guide to the eastern code: a commentary on the code of canons of the eastern churches*, Rome 2002.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Principiile de redactare ale CCEO: <i>salus animarum</i>	dialogul, problematizarea, dezbaterea	Se elaborează lucrare scrisă cu conținut și structură prestabilită; se verifică, susține și se notează pentru nota finală
2. Sacri canones ca și izvoare de drept	dialogul, problematizarea, dezbaterea	
3. Dreptul canonic și dimensiune pastorală	dialogul, problematizarea, dezbaterea	
4. Ierarhia Bisericii: modele și tipologii de exercitare a autorității ecleziastice	dialogul, problematizarea, dezbaterea	
5. Biserica <i>sui iuris</i> în ecleziologia Conciliului Vatican II.	dialogul, problematizarea, dezbaterea	
6. Biserica <i>sui iuris</i> ca și <i>pars populorum Dei: Communio ecclesiae și pari dignitas</i> .	dialogul, problematizarea, dezbaterea	
7. Structura sinodală a Bisericii Patriarhale.	dialogul, problematizarea, dezbaterea	
8. Dreptul particular: autoritate legislativă, limite și perspective	dialogul, problematizarea, dezbaterea	
9. Dreptul comun <i>versus</i> dreptul particular: interferențe și complementaritate	dialogul, problematizarea, dezbaterea	
10. Interrelaționarea celor două coduri în Biserica Catolică	dialogul, problematizarea, dezbaterea	
11. Profilul ecumenic al « <i>salus animarum</i> » în CCEO	dialogul, problematizarea, dezbaterea	
12. Mitis et misericors Iesus: reforma procesului matrimonial canonic	dialogul, problematizarea, dezbaterea	

Bibliografie suplimentară:

1. AL-AHMAR A. - KHALIFÉ A. - LE TOURNEAU D. (ed.) *Acta Simposii Internationalis circa Codicem Canonum Ecclesiarum Orientalium, Kaslik, 24-29 Aprilis 1995*, Kaslik - Liban, 1996,
2. ARIEȘAN I., *Il Sinodo Provinciale I (1872) ed il suo ruolo nel dare una nuova impronta alla legislazione canonica Romana*, Excerpta ex Disertatione ad Doctoratum, Romae, 2008.
3. ARRIETA J. I., „La *salus animarum* quale guida applicativa del diritto da parte dei pastori”, *Ius Ecclesiae* 12 (2000), Pisa - Roma, 343-374.
4. BADI C., „Intorno alla codificazione del diritto canonico orientale”, în *Il diritto ecclesiastico* 44 (1933), 3-15.
5. BAKHOUM H. N., „Il diritto particolare delle Chiese patriarcali sui iuris” în *Apollinaris*, 82 (2009) 3-4, Roma, 723-741.
6. BAURA E., „La posizione del diritto particolare in seguito alla nuova codificazione”, în CONN J. J. e SABBARESE L. (a cura di), *Iustitia in caritate. Miscellanea di studi in onore di Velasio de Paolis*, Città del Vaticano 2005, 161-177.
7. BROGI M., „Strutture delle Chiese Orientali sui iuris secondo il CCEO”, în *Apollinaris* LXV, 1992, 1-2, Roma, 299-311.
8. CATTANEO A., *Unità e varietà nella comunione della Chiesa locale*, Marcianum Press, Venezia 2006.
9. CONGREGAZIONE PER LE CHIESE ORIENTALI, *Ius Ecclesiarum - Vehiculum Charitatis, atti del simposio internazionale per il decennale dell'entrata in vigore del Codex canonum Ecclesiarum Orientalium*, Libreria Editrice Vaticana 2004.
10. GAID Y. L. (edited by), *The eastern Code text and sources*, Kanonika 13, Roma, 2007.
11. GEFAELL P., (ed.), *Cristiani orientali e pastori latini*, Monografie giuridiche 42, Giuffrè Editore, Milano, 2012
12. GEROSA L., *Teologia del diritto canonico: fondamenti storici e sviluppi sistematici*, Lugano, 2005.
13. GHERRI P., „Codificazione canonica tra tecnica e sistema”, în *Eastern Canon Law* 2/1, Nyiregyháza, 2013, 19-130.
14. *Ius in vita et in missione Ecclesiae*. Acta symposii internationalis Iuris canonici occorrente X Anniversario promulgationis Codicis Iuris Canonici diebus 19-24 aprilis 1993 in civitate Vaticana celebrati, Città del Vaticano 1994, 739-751.
15. MARINČÁK Š. (ed.), *Diritto particolare nel sistema del CCEO. Aspetti teorici e produzione normativa delle chiese orientali cattoliche*, (*Orientalia et Occidentalia* 2), Košice, 2007.
16. OKULIK L. (ed.), *Le Chiese `sui iuris`: criteri di individuazione e delimitazione*, Venezia, Marcianum Press, 2005, 41-66.

17. PONTIFICIO CONSIGLIO PER I TESTI LEGISLATIVI, *Il Codice delle Chiese Orientali. La storia, le legislazioni particolari, le prospettive ecumeniche*, Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano, 2011.
18. PONTIFICIO CONSIGLIO PER I TESTI LEGISLATIVI, *Il Codice delle Chiese Orientali. La storia, le legislazioni particolari, le prospettive ecumeniche*, Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano, 2011.
19. PONTIFICIUM CONSILIUM DE LEGUM TEXTIBUS INTERPRETANDIS, *Ius in vita et in missione Ecclesiae: acta symposii internationalis Iuris Canonici occurrente X Anniversario promulgationis Codicis Iuris Canonici diebus 19-24 aprilis 1993 in civitate Vaticana celebrati*, Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano, 1994.
20. POSPISHIL V. J., (by), *Orientalium Ecclesiarum. The Decree on the Eastern Catholic Churches of the II Council of Vatican. Canonical-Pastoral Commentary*, Bronx – New York, 1965
21. SALACHAS D., „Aspetti ecumenici del Codex canonum Ecclesiarum Orientalium”, PONTIFICIO CONSIGLIO PER I TESTI LEGISLATIVI, *Il Codice delle Chiese Orientali. La storia, le legislazioni particolari, le prospettive ecumeniche*, Città del Vaticano, 2011, 347-371.
22. SALACHAS D., „Identità e missione delle Chiese Orientali Cattoliche alla luce dei decreti conciliari *Orientalium Ecclesiarum* (OE) e *Unitatis Redintegratio* (UR)”, în Quaderni di Colloquia Mediterranea 4 (2014), Firenze, 33-62.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținutul disciplinei este în concordanță cu ceea ce se face în alte centre universitare din țară și din străinătate. Disciplina este coroborată cu așteptările și standardele profesionale stabilite de comunitatea teologico/juridică

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Verific.cunoșt. asimilate și aplicarea acestora în prelegere cu întrebări, comentarii, exemple de analiză	Evaluare (orală) în sesiunea de examene: - conversația de evaluare	50%
10.5 Seminar/laborator	Conținut și prezentare cf. metodologiei a lucrării	Verificare, susținere, corect. și evaluarea finală Participarea la seminarii	40% 10%
10.6 Standard minim de performanță			
Cunoașterea aspectelor teoretice și metodologice de bază ale dreptului canonic și integrarea organică a acestora în misiunea Bisericii			

Data completării
02.03.2025

Semnătura titularului de curs

pr. Blaziu William

Semnătura titularului de seminar

pr. Blaziu William

Data avizării în departament

Semnătura directorului școlii doctorale